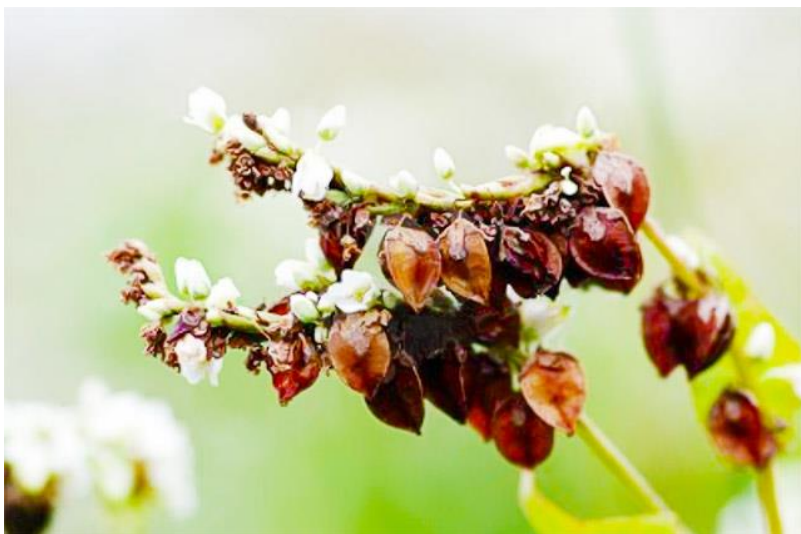

Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція
Національної академії аграрних наук України

РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ВИРОЩУВАННЮ

ГРЕЧКИ

Красноармійськ
2016

УДК 633.12: 631.5

Рекомендації підготували:

О.О. Вінюков, С.Л. Гавриш, О.Б. Коробова,
М.М. Тимофєєв, А.Д. Гирка, С.В. Кравець,
Н.А. Чугрій

Затверджені на засіданні вченої ради Донецької
державної сільськогосподарської дослідної станції
НААН України
(протокол № 5 від 11.04.2016 р.)

Відповідальний за випуск:
Н.А. Чугрій – м.н.с. лабораторії інноваційного
провайдингу та інтелектуальної власності

Попередники, обробіток ґрунту. Гречку краще сіяти після озимої пшениці, ячменю, цукрових буряків, кукурудзи та зернобобових. Недоцільно розміщувати її посіви після сорго, соняшнику, які висушують ґрунт і засмічують насіння.

Гречка є добрим попередником для багатьох культур у сівозміні. Вона сприяє поліпшенню агрофізичних властивостей ґрунту, значно знижує його щільність, добре засвоює фосфор і калій з важкорозчинних сполук і сприяє надходженню їх з нижніх горизонтів ґрунту у верхні.

Обробіток ґрунту під круп'яні культури після стерньових попередників включає луцення стерні (двічі), потім оранку або плоскорізний обробіток на глибину 25-27 см. За даними ДДСДС НААН, такий обробіток знижує забур'яненість поля і сприяє отриманню приросту урожаю гречки – на 0,2-0,5 т/га. Після кукурудзи можна виконати одне луцення й оранку на глибину 25-27 см, а після

цукрових буряків та картоплі – оранку, яку необхідно проводити відразу після збирання, на 20-22 см.

На землях, які піддаються ерозії, замість полицевої оранки доцільно провести безполицевий обробіток ґрунту.

Весняний обробіток ґрунту під гречку повинен забезпечити найкраще знищення бур'янів і сприяє збереженню оптимальної вологості ґрунту. Це досягається про-веденням боронування і двох культивацій на 10-12 і 6-8 см.

Добрива. Гречка добре реагує на післядію органічних та пряму дію мінеральних добрив. У дослідях Донецької державної сільськогосподарської дослідної станції внесення під оранку $N_{60}P_{60}K_{45}$ забезпечило підвищення урожайності гречки на 0,68 т/га. Позитивно впливала на урожайність обробка насіння мікроелементами: бором, цинком, молібденом, марганцем разом з протруюванням.

Добрива можна вносити під основний обробіток ґрунту восени або під культивуацію навесні локальним способом. Ефективно під час сівби в рядки внести P_{10} (або складні добрива). Якщо в основне внесення добрива не використовувалися, то при першому міжрядному обробітку доцільно підживити широкорядні посіви гречки складними добривами – по 20-30 кг/га д. р.

Пізнє позакореневе підживлення гречки сечовиною (10 кг/га д. р.) або мікродобривами збільшує вміст в зерні білків. Калійні добрива, в яких міститься хлор, негативно впливають на продуктивність гречки, пригнічують ріст і розвиток рослин.

Сівба. Для сівби гречки рекомендовано використовувати такі високопродуктивні сорти: Дев'ятка, Іванна, Крупинка, Слобожанка, Оранта, Степова, Сумчанка, Українка, Ярославна та ін. Протруєння насіння гречки (вітавакс, 2,5 л/т) потрібно проводити разом з обробкою

мікроелементами і фізіологічно активними речовинами (емістим С, агростимулін, 10 мл/т). Витрата солей мікродобрив має становити 50-100 г./т.

Сіяти гречку треба після стійкого прогрівання ґрунту до 10-12°C. При сівбі за цих умов сходи культури з'являються на 6-8 добу, а цвісти вона починає в кінці травня або на початку червня – на 30-33-й день. При більш пізніх строках сівби гречка зацвітає у жарку посушливу пору літа, що зумовлює загибель квітів і значне зниження врожайності.

Спосіб сівби гречки залежить від можливостей господарства. В дослідях ДДСДС широкорядні посіви з міжряддями 45 см і нормою висіву насіння 2,5 млн. схожих насінин/га забезпечували додатково 0,2-0,5 т гречки з 1 гектара. Оптимальна глибина загортання насіння – 4-5 см, але за сухого ґрунту його можна висівати і на глибину 8 см.

Догляд за посівами включає післяпосівне коткування ґрунту, боронування до появи сходів і у фазі утворення 1-2 справжніх листків у гречки.

При боронуванні середніми боронами у фазі 1-2 справжніх листків посіви гречки зріджуються на 15-20%.

На широкорядних посівах при появі бур'янів, утворенні ґрунтової кірки необхідно провести міжрядні обробітки, а також підгортання рослин у рядках.

Кращий спосіб збирання гречки – роздільний, при побурінні 70-75% зерен на рослині.

Післяжнивні посіви гречки. Після збирання озимих ячменю й пшениці до осінніх приморозків залишається 90-100 днів із сумою температур до 1000°C. Цієї кількості тепла достатньо для дозрівання гречки. Досліди показують, що гречка в післяжнивних посівах (до 10 липня) забезпечує врожайність 0,8-1,2 т/га.

Сіяти краще після дискування та культивації або без попередньої підготовки ґрунту сівалками для прямої сівби. Оптимальна норма висіву гречки – 2,5 млн. схожих насінин на 1 га, або 50-60 кг/га.

До сівби вносять добрива з розрахунку $N_{60}P_{40}$. На зрошенні, якщо ґрунт пересохлий і відсутня можливість якісно посіяти, проводять полив, а потім сіють. Вегетаційними поливами вологість ґрунту в шарі 0,5 м необхідно підтримувати не нижче 70% НВ. Для цього про-водять 2-3 поливи по 350-400 м³/га. Критичними періодами для гречки є утворення суцвіття, масове цвітіння і наливання зерна.

На посіви гречки в період цвітіння необхідно ставити вулики з бджолами, по дві-три сім'ї на гектар для кращого запилення квіток.

Збирати гречку слід роздільно при побурінні 75-80% зерен.

